

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "СВЕТИ ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"
ГРАД ПЛИСКА, ОБЩИНА КАСПИЧАН
ул. "Отец Паисий" №2, тел. 05323/74-72;
e-mail mariana19721972@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
МАРИАНА ПЕТРОВА – РУСЕВА
ДИРЕКТОР

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Училищната програма за превенция на отпадането е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в училище. Добре подготвената програма е задължително (макар и не достатъчно условие) за успех.

Основната концепция на програмата е, че отпадането е педагогически проблем и са нужни педагогически средства за преодоляването му: социалните дейности не са достатъчни, а само допълващи. Необходима е промяна в цялостната училищна среда: промяна в използваните педагогически методи, в учебните програми, в организацията на учебния процес, във взаимодействието с родителите.

Интеркултурното и интерактивното образование е най-добрата педагогическа основа за преодоляването на отпадането: пример за това са усилията на училищата, въвели СИП „Фолклор на етносите – ромски фолклор”.

Програмата се основава на няколко принципа:

- ☐ **Всеки ученик може да бъде отличник.** Всеки ученик е добър в нещо. Представата за това, в какво е добър един ученик може да е различна от това, което ние си представяме като ‘добър в...’ Един ученик може да е добър по математика, но друг може да е добър в това да бъде лидер и да организира останалите, или да е добър в това да се ориентира в гората, или да е добър музикант. Нашият подход е: да открием тази област, в която даденият ученик е добър; да му помогне да се превърне в отличник в тази област като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин; чрез това, в което е добър да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложени в учебните програми.
- ☐ **Поставяне на високи очаквания.** Всеки човек се стреми да постигне това, което се очаква от него. Много често развитието на ромските деца се предопределя от ниските очаквания, които околните (особено учителите) имат за тях. Следователно, за да постигат по-добри резултати децата и да се развиват постоянно, пред тях трябва да се поставят все по-нови и по-високи очаквания. На всяко едно дете трябва да се покаже, че то може да успява – от там нататък да му се поставят все по-високи цели и очаквания. Всяко дете трябва да се научи да вярва, че «Аз мога да...» и «Аз искам да...»

Училището може да бъде привлекателно за всяко дете! За да бъде

училището привлекателно е необходимо децата, техните родители и местната общност, от която са част, да припознават училището като „своя“ институция. За това е нужно от една страна те да намират нещо от своята култура в училище, училището да представлява благоприятна среда за всяко едно дете, както и училището да бъде ангажирано с живота на местната общност. От друга страна е необходимо всички да виждат практическата полза от училището: учебните програми и целият учебен процес да покриват области, които дават умения за живота. („Non scholae, sed vitae discimus” – „Не за училището, а за живота учим”);

- **Училището може да бъде добре функционираща система.** Добре организираното училище е най-сигурната гаранция за привличането, задържането и успеха на учениците. Добре организираното училище умее да приобщава и овластява родителите, има ресурси да предлага по-широк спектър от образователни възможности извън едносменното обучение в клас и прилага модерни педагогически методи на работа (вкл. интеркултурно и интерактивно образование).

I. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА (SWOT):

Обединено училище "Св.Паисий Хилендарски" гр. Плиска, общ. Каспичан, обл. Шумен е училище с дългогодишна история и традиции в обучението на ученици. В него се обучават ученици от различни етноси-роми, турци, българи, българо-мохамедани. Училището е едно от трите средищни училища на община Каспичан в които се обучават деца от 5 населени места на територията на общината и извън нея. През последните три години броят на учениците и персоналът в училище е бил следният:

Учебна година	Брой ученици	Брой паралелки	процент роми	Педагогически персонал	Непедагогически персонал
2018/2019	90	8	80	14	4
2017/2018	87	7	80	11	4
2016/2017	108	8	80	12	4
2015/2016	106/104	8	80	14	3,5
2014/2015	107/105	8	80	14	3,5
2013/2014	113/110	8	80	11	4,5

Училището разполага с добра материално – техническа база, квалифицирани кадри доказали своя професионализъм през годините.

Всяка учебна година в училището се разработва Програма от превантивни мерки за преодоляване отпадането на учениците от училище и риск регистър към нея. Но за ефективното прилагане на програмата е необходимо първо да се определят рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане, както и да се предложат превантивни мерки, насочени към тези групи ученици.

1. Основни причини за преждевременното напускане на училище

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко категории:

А / Икономически - безработицата, ниските доходи и бедността поставят много

деца в затруднени условия, водещи да повишен риск от отпадане от училище. Много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до прекъсване на присъствието в училище или до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б./ Социални – родителска незаинтересованост, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, ранни бракове и др.

В./ Образователни - езикова бариера, недоброто владение на български език на децата от ромски произход, трудности в усвояването на учебното съдържание, нямат изградени навици на учене / образованието не е приоритет сред ромската общност /, липса на мотивация, лоша дисциплина и др.

Г./ Етнокултурни – отсъствие на познавателна мотивация сред децата от ромската общност, отсъствие на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище на деца от тази общност, дефицит на комуникативна компетентност сред такива деца и др.

Д./Институционални – недостатъчно координиран подход между различните служби на местно и общинско ниво и др.

Е./Свързани със здравния статус – недостатъчна подготовка за приобщаване на децата със специални образователни потребности.

За преодоляването на възникналите проблеми в определен етап училището води гъвкава политика с цел да се разгърне личния потенциал на всяко дете съобразно неговите нужди и потребности и интереси. Предвидени са дейности за разнообразяване на методите, похватите, средствата на работа - традиционни и иновационни. Обогаляване инструментариума за работа с децата, стимулиране, поощрение и оценка на напредъка на ученика във възпитателно-образователния процес. Участие на ученици и родители от различни етноси в училищни и извънучилищни дейности за преодоляване риска от ранно отпадане от училище.

През изминалите години се наблюдава увеличаване процента на учениците, заминали в чужбина. Причините за това са социални - заминаване на цялото семейство, поради ниски доходи и безработица. Между България и страните, към които е насочен основният емигрантски поток, липсват механизми за обмен на данни и проследяване каква част от заминалите в чужбина ученици продължават обучението си.

Имаме ученици макар и единици, които прекъсват обучението си поради семейни причини. Семейните причини обхващат широк кръг от проблеми, свързани с родителска незаинтересованост, противоречия и конфликти в семейството, отрицателно взаимодействие на домашната среда, ниско образование на родителите, бедност, етнокултурни традиции.

Превантивни мерки за намаляване на отсъствията са и периодичното информиране на Дирекция "Социално подпомагане" за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия за един месец, както и съвместната работа с кметовете на населени места и полиция. Като най-чести причини за допускане на неизвинените отсъствия класните ръководители на учениците от V-VIII клас посочват: лошото ангажиране на родителите за своевременно представяне на документ удостоверяващ причината за отсъствието на детето им, неинформиране на класните ръководители при закъснение или отсъствие, бягства от час поради ниска мотивация за учене.

През изминалата учебна година броят на извинените и неизвинени отсъствия в училището е доста фрапиращ. Поради тромавата процедура при издирване и връщане в училище на ученици трайно не посещаващи училище неизвинените отсъствия са допуснати от един ученик.

През учебната година 3 деца от с.Войвода бяха настанени в приемни семейства.

Брой на децата които са завършили основно образование и броят продължили обучението си в гимназиален етап през последните три години е следният:

Учебна година	Брой ученици в 8 клас	Брой продължили обучението си
2017/2018	12	12
2016//2017	15	15
2015/2016	15	15
2014/2015	12	12
2013/2014	10	9

Родителите са част от училищния живот и като такива е необходимо да са запознати с процесите, протичащи в училището. В работата с родителите се придържахме към няколко основни принципа :

- уважение и доброжелателност;
- лична значимост и индивидуално отношение;
- вариативност и разнообразие;
- информираност и дипломатичност;
- дискретност и добронамереност.

През изминалата учебна година бе създаден „Родителски клуб” от активни родители с цел привличане на родителите и ангажирането им с училищния живот, същите бяха ангажирани с решаването на проблеми, свързани с деца, застрашени от отпадане. Този клуб допринесе за активна връзка между училището и родителската общност, повишиха капацитета и на самоорганизацията на родителската общност. С родителите се проведеха и лектории по наболели проблеми. За нас ролята на родителят е огромна, както за подобряване на дисциплината, така и за повишаване на успеха на учениците. Родителите се посещават и по домовете при възникнал проблем. Родителите от „Родителските клубове” отговорно изпълняват поетите ангажименти и привличат други родители ,което води до успешна социализация, както на децата така и на самите тях. Празниците са тези, които се превръщат в мост между училището и родителите. Добра основа за изграждането на толерантни отношения дават взаимното опознаване и най вече съприживяване на празниците в училище. На тържества пред родителите бе представен обичая Бъдни вечер и Коледа.

Предоставянето на знанията под формата на тържества стимулираше познавателната активност на учениците, мотивираше ги за приобщаване към празниците на различните етноси и доведе до формиране на етнотолерантни взаимоотношения. Това е в унисон със съвременните предизвикателства, които налагат новите норми на поведение, а именно създаване възможност всеки, живеейки според собствените си разбирания, да се научи да живее и с останалите. Дейностите, насочени към работа с родителите допринесоха за повишаване интереса у учениците към учебен процес и заинтересованост у децата и родителите към нужната образованост, повиши се степента на редовна посещаемост, повиши самочувствието на децата като можели и отговорни подобни образователната знаята

административната и комуникативна култура на част от родителите от етническите малцинства. Те се приобщават към образованието и социализацията на децата им в училище.

Родителският клуб дискутира следните теми:

- Кой деца са застрашени от отпадане:
 - обсъждат се причините;
 - преглеждат се профилите на всяко едно от застрашените деца;
 - набелязва се план за действие за задържане на детето в училище;
 - разпределят се отговорности – всеки родител поема някаква отговорност за реализиране на определена точка от плана за задържане на детето в училище – акцент се поставя върху работата със семейството на детето, както и с други представители на общността, които биха могли да помогнат за решаване на проблем
- Проблеми в училището – обсъждат се проблеми и как родителите биха могли да помогнат за преодоляването им;
- Обсъждане на резултати от външно оценяване и др.

Организиране на обучителни семинарии за родители: за традициите и културата на различните етнически общности.

Чрез дейностите за активизиране на учениците се подобри климатът в училище а именно: "Ученически парламент" с ученици от смесен етнически състав, ангажирани и овластени за вземане на решения, касаещи техния престой в училище, подкрепя за застрашените от отпадане ученици.

„Връстници помагат на връстници” – чрез тази практика ученици, които са постигнали добри резултати в училище се включват като ментори/ наставници, които имат проблем с отпадането/ лош успех, безпричинни отсъствия и др./ „Индивидуална работа със застрашените от отпадане”, „Профил” за застрашените от отпадане, който включва семейство, отношения и др.

Активна работа с Местната администрация, Дирекция „Социално подпомагане” и Отдел „Закрила на детето” и Местна полиция.

Повишаване на контрола върху усвояването на знания от страна на учениците и превенция на девиантното поведение на отделни ученици, включително и прояви на нетолерантност.

Подобряване се социално-психологическият климат в училищната и извънучилищна среда по отношение на образованието на учениците от етнически малцинства.

Нарастване на ролята на учителя и родителите като медиатори за изграждане на по-стабилни и дълготрайни знания и изграждане на ценностна ориентация на учениците от малцинствените етнически общности.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА: Обща цел на програмата:

Да открием тази област, в която даденият ученик е добър. Да му помогнем да се превърне в отличник в тази област, като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин. Чрез това, в което е добър, да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложили в учебните програми, т.е. да направи прехода от това, в което ученикът е „отличник” към останалото, в което обществото има очаквания да бъде „отличник”.

Специфични цели на програмата:

Училището може да бъде привлекателно за всяко дете!

1. Да подпомагаме въвеждането на интеркултурно образование в училище – чрез избираеми учебни предмети и учебните предмети от общообразователната подготовка – за да могат родителите и учениците да видят своята култура в училище, както и за формиране на толерантност сред всички деца и родители;
2. Да подпомагаме качествено въвеждане на разнообразни дейности с цел разнообразяване на учебната програма и приближаването ѝ до потребностите на ученика: „Фолклор на етносите – ромски фолклор” е пример в тази насока;
3. Да направим училището привлекателно място и за учениците, които не проявяват особен интерес към учебното съдържание.
4. Да създадем толерантна среда, която ученикът да почувства като своя, в която може да открие своето място.
5. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на деца и ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
6. Подобрени резултати от обучението, измерими от НВО и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитие на всяко дете и ученик.

III. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

1. Ученици - I-VIII - клас

2. Учители

3. Родители